

08/10 Finnmark fylkeskommunes ungdomssatsing 2008 - 2010

Behandlinger

Fylkestinget - 11. mars 2008

Saksfremlegg: Finnmark fylkeskommunes ungdomssatsing 2008 - 2010

1 (Hoveddokument) Finnmark fylkeskommunes ungdomssatsing 2008 - 2010

Arkivsak: 06/01827

Ugradert

Arkivkode: 223

Saksbeh: Anne Cathrine Larsen

Saksgang

Fylkestinget

Møtedato

11.-13.3.2008

Saksnr.

08/10

FINNMARK FYLKESKommUNES UNGDOMSSATSING 2008 - 2010

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING:

1. Ungdomssatsinga etableres som et 3-årig prosjekt i perioden 2008 – 2010.
Innsatsområdene i prosjektet er:
  - Ungdom og deltakelse
  - Ungdom, entreprenørskap, jobbmuligheter og talentsatsing
  - Ungdom, identitet, kommunikasjon og omdømme
2. Finnmark fylkeskommune finansierer prosjektet med inntil kr. 1 mill. pr år fra regionalutviklingsmidler for 2009 og 2010. For 2008 settes det av kr. 500 000,-. Det søkes i tillegg finansiering til ulike tiltak fra andre kilder. Det forutsettes at Innovasjon Norge finansierer entreprenørskapstiltak for ungdom forankret i Innovasjon Norges handlingsplan.

Vadsø, 26. februar 2008

Ann-Solveig Sørensen
fylkesvaraordfører

BAKGRUNN

I årsplan for Regionalt utviklingsprogram 2007 (FU sak 76 /06), fremkommer det under satsingsområdet "Ungdommens Finnmark" at Finnmark fylkeskommune skal "revitalisere sin ungdomssatsing og utforme ny satsing". Målet er at ungdom både i og utenfor Finnmark skal oppdage hvilke muligheter som finnes i Finnmark. I Regionalt utviklingsprogram 2008-2009 (FU-sak 69/07) er følgende tiltak vedtatt under innsatsområdet "Livskvalitet og spennende arbeidsmarked": *"Tilrettelegge for at ungdom får økt politisk medvirkning, gode informasjonskilder og stimulere til økt tiltakslyst"*.

Siden slutten av 80-tallet har Finnmark fylkeskommune hatt et eget Ungdomspolitisk utvalg (UPU). UPU's formål har vært å sikre ungdommens medvirkning i fylkespolitikken. I en melding til fylkesutvalget i november 2006 kom Fylkesordføreren med følgende bestilling til fylkesrådmannen:

"Fylkesordføreren tar ungdomspolitisk utvalgs ønsker til orientering og foreslår at organisering av ungdomspolitikken og ungdommens medvirkning i politiske prosesser utredes av administrasjonen og legges fram for fylkestinget etter valget høsten 2007".

Finnmark fylkeskommune har hatt en særskilt satsing rettet mot ungdom i lang tid. I perioden 2000-2005 var utgangspunktet arbeidet med utforming, iverksetting og oppfølging av det tverrsektorielle ungdomsprogrammet "Ung i Finnmark 2002 – 2005"(FU sak 63/02).

BESKRIVELSE

I St.meld. nr. 21 (2005-2006) "Hjerte for heile landet. Om distrikts- og regionalpolitikken" slår regjeringen fast at unge er en viktig gruppe for distrikts- og regionalpolitikken og at det er viktig at ungdom blir involvert i utviklingen av lokalsamfunnene. I samme stortingsmelding er det også stort fokus på ungdom i forhold til stimulering av gründere og entreprenørskap for å gi ungdom større frihet i bosettingsvalg.

I august 2007 la det regjeringsoppnevnte "Bolystrådet" fram sin rapport. Rådet var sammensatt av ungdom fra hele distriktsnorge. Finnmark hadde to representanter. Mandatet var å drøfte hva som skal til for å gjøre det mer attraktivt for ungdom å bosette seg i distriktsnorge i framtida. Bolystrådets konklusjoner er konsentrert om tre innsatsområder: Næringsutvikling, stedsutvikling og kommunikasjon.

I arbeidet med å utforme forslag til en ny og revitalisert ungdomssatsing i Finnmark ble det våren 2007 etablert en tverretattlig fylkeskommunal ressursgruppe. Gruppen ble underveis utvidet med representanter fra Innovasjon Norge Finnmark, Ungt Entreprenørskap, NHO-Finnmark og fylkeskommunens kommunikasjonsavdeling.

Innsatsområder

Med utgangspunkt i nasjonale og regionale føringer er anbefalingene knyttet til framtidig ungdomssatsing avgrenset til følgende innsatsområder:

- Ungdom og medvirkning
- Ungdom, entreprenørskap, jobbmuligheter og talentsatsing
- Ungdom, identitet, kommunikasjon og omdømme

Overordna målsetting

I henhold til det regionale utviklingsprogrammet er den overordna målsettinga for satsinga:

- Å få ungdom både i og utenfor Finnmark til å oppdage hvilke muligheter som finnes i fylket

Strategier

For å oppnå målet er følgende strategier valgt:

- Ved å involvere barn og unge i utviklingsprosesser og sørge for at innspill fra ungdom blir ivaretatt
- Ved å legge til rette for gründervirksomhet og nyetableringer blant unge
- Ved å satse på unge kulturtalenter
- Ved å fortelle ungdom om muligheter i Finnmark

Forventa resultater

- At innspill fra ungdom brukes i utviklingsarbeidet i fylket
- At flere unge velger Finnmark som bosted etter endt utdanning
- At flere unge etablerer bedrifter i Finnmark

Innsatsområde 1: Medvirkning

Finnmark fylkeskommune har i flere år hatt et ungdomspolitisk utvalg der ungdommen har blitt valgt ut fra den politiske sammensetningen i fylkestinget. De politiske partiene sliter med å rekruttere ungdom inn i politikken, og de to siste valgperiodene har ikke UPU fungert tilfredsstillende. De valgte ungdomsrepresentantene har selv foreslått at man finner andre måter å sikre ungdoms medvirkning på.

Fylkesrådmannen har kartlagt hvordan andre fylkeskommuner sikrer ungdomsmedvirkning i offentlige beslutningsprosesser. Kartleggingen viser at 14 av 19 fylkeskommuner har opplegg for å sikre ungdoms medvirkning. Formen på dette varierer, men det mest vanlige er ungdomsfylkesting med deltakelse fra ungdom fra alle kommunene i fylket. Andre fylker har valgt ordninger med ungdomsråd, ungdomsforum eller ungdomspolitisk utvalg. To fylker har valgt å sikre ungdoms medvirkning ved å arrangere årlige ungdomskonferanser der politikere og ungdom fra hele fylket møtes for innspill og samhandling.

Tiltak 1: Utviklingsverksted ved fylkets videregående skoler

Som et alternativ til Ungdomspolitisk utvalg eller årlige konferanser iverksettes et tiltak som kan engasjere ungdom i sitt lokalmiljø gjennom å arrangere årlige utviklingsverksted i så mange kommuner som mulig. Elevorganisasjonen kan være samarbeidspartnere for å utvikle en verksteddag der ungdommer får satt saker de er opptatt av på dagsorden. De videregående skolene i fylket er den naturlige arena for slike verksted. Her treffer man flesteparten av ungdommene i målgruppa, men det er også aktuelt å invitere 10. klassinger og de som av ulike årsaker ikke er i skolen (i aldersgruppen 15 - 20 år). Det kan settes av en fast dag i året der verkstedet gjennomføres. Målet er å få med ungdommene også ved de samiske og den kommunale videregående skolen. Fylkespolitikere deltar som observatører på verkstedene. Noen spørsmål og problemstillinger kan være felles for alle verkstedene, men det må også være rom for å ta opp andre problemstillinger. Hensikten er å skape engasjement blant ungdom i forhold til aktiv deltakelse i samfunnsutviklingen og å samle innspill fra ungdom til relevante områder i fylkespolitikken.

Innsatsområde 2: Entreprenørskap, jobbmuligheter og talentsatsing

Ungdomsretta gründer- og entreprenørskapssatsing i Finnmark ivaretas gjennom ulike ordninger i Innovasjon Norge og gjennom Ungt Entreprenørskap som driver ordningen ungdomsbedrift i de videregående skolene. Innovasjon Norge Finnmark har i sin nylig vedtatte handlingsplan for 2008 en særskilt satsing på å hjelpe unge gründere frem. På den internasjonale arenaen er Finnmark fylkeskommune medfinansier i prosjektet Young Entrepreneurs in Barents hvor Barentssekretariatet er prosjektansvarlig. Finnmark fylkeskommune er i tillegg involvert i prosjektet "Ungdomssatsing Nordkyn", et 4-årig pilotprosjekt som skal få flere unge til å etablere seg i kommunene, samt rekruttere og motivere ungdom til å ta relevant utdanning som kan brukes i hjemkommunen. Innen kulturfeltet har Finnmark en egen satsing på unge idrettstalenter, og ordningen MUFI-star som er et sentralt tiltak i Musikk i Finnmark sin satsing på barn og unge. Tiltaket handler om å synliggjøre og premiere unge musikere under 25 år.

En ordning som dreier seg om både medvirkning og entreprenørskap og som har fått stor oppmerksomhet fra nasjonalt hold er ordningen "Ung Tiltakslyst" som har fungert i Nord-Trøndelag siden 1999. Ung Tiltakslyst har betydning for lokal og regional utvikling ved å bidra til at det skapes arbeidsplasser, kulturaktiviteter, økt bosetting og bedre livskvalitet. I ordningen skal det være "kort vei fra ide til handling" og hovedmålet er å gjøre det lettere for ungdom å utvikle egne ideer og å skape egen næringsvirksomhet. Bolystrådet anbefaler at flere fylker ser nærmere på ordningen "Ung Tiltakslyst".

En undersøkelse gjennomført ved Kunnskapsparken i Bodø (2005) konkluderer med at unge etablerere ofte har problemer med å finne fram til nødvendig veiledning når det gjelder markedsføring, økonomi, forretningsdrift etc. Problemene de unge etablererne beskriver henger ofte sammen med deres mangel på etablerte nettverk og manglende kunnskap om hvor de skal henvende seg for å få hjelp. Undersøkelsen forteller også at det er viktig at eksternt kompetanse ikke koster for mye. Undersøkelsen setter fokus på en del forhold som hindrer ungdom i å satse på bedriftsetablering i sine kommuner.

I det følgende beskrives en modell for entreprenørskapssatsing som henter det beste fra flere modeller og skreddersyr en modell med fem ulike tiltak som passer for Finnmarks utfordringer og fortrinn.

Tiltak 1: Talenter innen kunst og kultur

Tiltaket ses i sammenheng med kulturnæringsssatsinga der målsettinga er å oppnå 500 nye kulturarbeidsplasser i Finnmark innen 2014. Det er stadig flere unge som tar høyere utdanning eller satser seriøst innen kunst og kultur. Forslaget er en programretta satsing for å følge opp talenter slik at de ser muligheter i Finnmark. En viktig strategi vil være å koble talentene sammen med eksisterende fagmiljø i Finnmark, systematisk kontakt med kunst- og kulturmiljøer i og utenfor Finnmark, samt tiltak som nettverkssamlinger, mentorordninger. Tiltaket er også forankret i "Regionale kulturstrategier for Finnmark 2008-2014"

Tiltak 2: Entreprenørskap på alle trinn

Det er dokumentert gjennom forskning at det å trene de kreative muskler og andre entreprenørskapselementer gir resultater. Man ser effekter både på utvikling av det enkelte menneske, på utvikling av viktige ferdigheter som kreativitet, samarbeidsevne og kommunikasjon og sist men ikke minst ser man at etableringstilbøyeligheten øker. Konseptet innebærer at skoleelevene skal møte entreprenørskapskonsepter på alle trinn opp gjennom utdanningsløpet. På den måten skal de systematisk og i samarbeid med lokalsamfunn, utvikle

entreprenørskapskompetanse. Man kan ta i bruk modeller som er utviklet og prøvd ut gjennom Ungt Entreprenørskap. For noen av trinnene er det også behov for å utvikle nye modeller og konsepter.

Tiltak 3: Etablererguiden / Ung Los

Det kan prøves ut en ordning i 2 – 3 pilotkommuner som skal bidra til bedriftsetableringer gjennom å drive oppsøkende, motiverende og skolerende virksomhet for unge potensielle etablerere der de bor. Ordningen knyttes opp mot tiltaket ”*Talenter innen kunst og kultur*”.

Tiltak 4: Etablerernettet

Det etableres et nettverk av representanter fra det lokale/regionale næringsliv, som skal bistå unge etablerere så vel som ungdomsbedriftene i videregående skole. Tanken er at representanter fra ulike bedrifter skal samles i et nettverk og til sammen utgjøre et ”kompetansenett”. Gjennom opprettelse av ”etablerernettet” vil vi sikre nyetablerere svar på alt de lurer på - *og alt de ikke vet at de lurer på ennå*. I tillegg til den trygghet det er å være en del av et erfarent nettverk. For Ungdomsbedriftene vil dette lette arbeidet med å rekruttere mentorer. Gjennom tjenester fra bedrifter i ”nettet” som har kunnskaper om UB-konseptet og de behov en ungdomsbedrift har, vil også kvaliteten på dette samarbeidet øke.

Tiltak 5: Karriereveiledning

Karriereveiledningen skal sette eleven i stand til å reflektere over egne evner, interesser og muligheter slik at de greier å orientere seg mot de yrker som passer best. Det er etablert et bredt sammensatt interimstyre for et fylkespartnerskap. Finnmark fylkeskommune har vedtatt å iverksette prosjektet ”mappa Mi” der målet er å etablere et felles gjennomgående karriereveiledningsverktøy i grunn- og videregående skole.

Innsatsområde 3: Identitet, kommunikasjon og omdømme

Et helt sentralt særpreg ved Finnmark er det flerkulturelle. Det bør også prege ungdomsprosjektet. Mange unge i Finnmark i dag er trygge på sin identitet og viser det i form av mange uttrykk. Det må være en styrke å ha erfaring og kompetanse på å leve i mangfoldige og flerkulturelle samfunn. Mange unge i Finnmark kan for eksempel snakke ett eller flere språk, eller har kjennskap til for eksempel samisk, finsk, kvensk eller russisk. Det skal utvikles tiltak som handler om å fokusere på det flerkulturelle som en ressurs. Vi trenger mer systematisk kunnskapsoppbygging om rammevilkårene for unge i flerkulturelle samfunn.

En god offentlig kulturpolitikk med mangfoldige tiltak for ungdom er viktig for å bidra til at ungdom trives på hjemmeplassen sin og for å skape trygghet og tilhørighet. Kulturopplevelser og deltakelse i kulturaktiviteter oppfordrer elevene til kreativitet, medansvar, empati og deltakelse i samfunnet. Kreativ kompetanse og nysgjerrighet er viktig for lærelysten og evnen til nyskaping. Evnen til nyskaping er viktig i vårt samfunn hvor store deler av arbeidsmarkedet er basert på kunnskap og kreativitet. I et flerkulturelt og høyteknologisk samfunn er slik kompetanse etterspurt og nødvendig. I Finnmark har vi mange gode kulturtilbud for barn og ungdom blant annet gjennom kulturskolene, Ungdommens kulturmønstring og ”Den kulturelle skolesekken. I en ny ungdomssatsing kan det settes av ressurser til å la Finnmarksungdom få ta del i den nasjonale ordningen ”Kulturkort for ungdom”.

Et godt omdømme betyr også mye for identitet, rekruttering, etablering og tilflytting. Omdømmet skapes i hovedsak av egne oppfatninger, andres oppfatninger, virksomhetens kommunikasjon og hva mediene uttrykker. Gjennom omdømmeprojektet vinteren 2007 ble det gjort en undersøkelse

om nordmenns oppfatninger av Finnmark. Svarene gir ikke et entydig eller stereotyp bilde av Finnmark, men mange forbinder Finnmark med ”samer, rein, kulde og andre naturforhold”. Undersøkelsen viser også at ”jobb og karriere” er en avgjørende faktor for om man ønsker å flytte til Finnmark. Studenter er en viktig målgruppe for omdømmeprojektet i 2008.

Omdømmebygging må være en generell overbygning for å nå de mål en region kan sette seg, og for den kommunikasjonen en utfører. Å bygge en kommunikasjonsstrategi for en ungdomssatsing av en viss varighet vil være nødvendig, også fordi ungdomssatsinga berører flere sektorer og aktører. En må også se om de kommunikasjonskanaler fylkeskommunen har er egnet i en slik sammenheng. Det er et tempo i bruk av nettbasert kommunikasjon i dag, og valg av kommunikasjonskanaler endrer seg stadig. Å markedsføre at fylkeskommunen i samarbeid med andre aktører har en ungdomssatsing, bør også inngå i en slik strategi.

Tiltak 1: Utvikle kunnskap om å være ung i flerkulturelle samfunn

Vi må utvikle noen få tiltak som handler om å fokusere på det flerkulturelle som en ressurs. Vi må formidle og bygge opp kunnskap om rammevilkårene for unge i samfunn som Finnmark, gjerne komparative prosjekter med andre land eller regioner i nordområdene.

Tiltak 2: Kulturkort for ungdom

Ordningen er et nasjonalt prosjekt som har som mål å gi ungdom bedre muligheter til å delta på kulturarrangement, ved å gjøre det billigere/gratis. Det ble i desember 2007 vedtatt politisk at Finnmark fylkeskommune skulle gå i gang med dette uten at det ble satt av ressurser til det.

Tiltak 3: Utarbeide en kommunikasjonsstrategi for ungdomssatsinga

Det lages en kommunikasjonsstrategi for ungdomssatsinga

Organisering

Ungdomssatsinga i perioden 2008 – 2010 etableres som et tverretatlig prosjekt i Finnmark fylkeskommune. Finnmark fylkeskommune er prosjekteier. Det tilsettes en prosjektleder som skal ha direkte ansvar for de tiltakene som er forankret i fylkeskommunen og et koordineringsansvar i forhold til de resterende tiltakene. Det må tas høyde for at det i prosjektperioden kan komme opp andre relevante tiltak innenfor innsatsområdene som ikke er nevnt i denne saken. Det etableres en styringsgruppe for prosjektet med deltakere fra Finnmark fylkeskommune, Innovasjon Norge Finnmark, Fylkesmannen i Finnmark og Elevorganisasjonen. Det etableres en prosjektgruppe bestående av de som har operativt ansvar for de ulike tiltakene i prosjektet.

Tabellen under gir en oppsummert oversikt over innholdet i prosjektet:

Overordna målsetting		
<ul style="list-style-type: none"> • Å få ungdom både i og utenfor Finnmark til å oppdage hvilke muligheter som finnes i fylket 		
Innsatsområder	Strategier	Tiltak
Medvirkning	<ul style="list-style-type: none"> • Ved å involvere barn og unge i utviklingsprosesser og sørge for at innspill fra ungdom blir ivaretatt 	<ul style="list-style-type: none"> • Utviklingsverksted ved fylkets videregående skoler
Entreprenørskap, jobbmuligheter og talentsatsing	<ul style="list-style-type: none"> • Ved å satse på unge kulturtalenter • Ved å legge til rette for gründervirksomhet og nyetableringer blant unge • Ved å veilede ungdom til rette valg 	<ul style="list-style-type: none"> • Talenter innen kunst og kultur • Entreprenørskap på alle trinn • Etablererguiden/Ung Los • Etablerernettet • Karriereveiledning
Identitet, kommunikasjon og omdømme	<ul style="list-style-type: none"> • Ved å fortelle ungdom om muligheter i Finnmark 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle kunnskap om å være ung i flerkulturelle samfunn • Kulturkort for ungdom • Kommunikasjonsstrategi
Forventa resultater		
<ul style="list-style-type: none"> • At innspill fra ungdom brukes i utviklingsarbeidet i fylket • At flere unge etablerer bedrifter i Finnmark • At flere unge velger Finnmark som bosted etter endt utdanning 		

VURDERING

Fylkesrådmannen anbefaler at Finnmark fylkeskommune fortsatt har en offensiv satsing rettet mot ungdom. I henhold til fylkesrådmannens vurdering er det en forutsetning for suksess at en ny og revitalisert ungdomssatsing er forankret i Finnmarks egenart, og at den iverksettes gjennom bruk av etablerte nettverk og miljøer.

Fylkesrådmannen slutter seg til de tre innsatsområdene som er fokusert i beskrivelsen og ser at disse innsatsområdene er godt forankret både i nasjonale og regionale føringer. Fylkesrådmannen mener også at de foreslåtte tiltakene operasjonaliserer strategiene på en god måte, men tror samtidig det vil være fruktbart å ha mulighet for å utforme nye tiltak knyttet til innsatsområdene i løpet i prosjektperioden.

Når det gjelder ungdom og medvirkning har fylkesrådmannen gjennom lang tid observert at det har vært problematisk å få Ungdomspolitisk utvalg til å fungere hensiktsmessig. For å sikre reell deltakelse og for å nå så mange ungdommer som mulig mener fylkesrådmannen det er en god ide å samarbeide med elevorganisasjonen om å arrangere årlige utviklingsverksted for ungdommene ved de videregående skolene i Finnmark. Gjennom en slik løsning får man engasjert mange ungdommer, og man treffer ungdommene på sin egen "hjemmebane" der de føler seg trygge noe fylkesrådmannen tror vil øke sannsynligheten for å flere kommer fram med sine egne oppfatninger og konstruktive innspill til samfunnsutviklinga generelt og fylkespolitikken spesielt.

I tilknytning til innsatsområdet entreprenørskap, jobbmuligheter og talentsatsing er fylkesrådmannen kjent med de problemene mange unge gründere møter. Ettersom vi i Finnmark har etablerte miljøer med høy kompetanse på gründer- og etablererarbeid vil fylkesrådmannen anbefale at det settes av ressurser til å gjennomføre egne tiltak rettet mot unge etablerere i et samarbeid mellom fylkeskommunen, Innovasjon Norge, Ungt Entreprenørskap, NHO og kommunene. Fylkesrådmannen er kjent med at Innovasjon Norge Finnmark i sin nylig vedtatte handlingsplan har en egen innsats kalt "Ungdom i fokus" og ser stor nytte i et nært samarbeid med Innovasjon Norge om tiltak under innsatsområdet Entreprenørskap, arbeidsplasser og talentsatsing.

Fylkesrådmannen tror det er hensiktsmessig å starte opp pilotprosjekter i et begrenset antall kommuner for å teste ut modeller som kan videreføres til andre kommuner etter hvert. Sett i lys av fylkeskommunens kulturnæringsstrategi mener fylkesrådmannen også at det vil være riktig å iverksette en egen satsing rettet mot unge talenter i fylket.

Fylkesrådmannen er opptatt av at ungdomsprosjektet må ha innhold knyttet til det flerkulturelle Finnmark og anbefaler at det iverksettes tiltak som omhandler det å se på det flerkulturelle som en viktig ressurs for unge i Finnmark og som bidrar til kunnskapsoppbygging om det å være ung i flerkulturelle samfunn.

Fylkesrådmannen mener at det er viktig at omdømmetenkinga ligger som en overbygning i utadrettet sammenheng og ser det som hensiktsmessig at det utarbeides en kommunikasjonsstrategi for ungdomssatsinga.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

1. Ungdomssatsinga etableres som et 3-årig prosjekt i perioden 2008 – 2010.
Innsatsområdene i prosjektet er:
  - Ungdom og deltakelse
  - Ungdom, entreprenørskap, jobbmuligheter og talentsatsing
  - Ungdom, identitet, kommunikasjon og omdømme
2. Finnmark fylkeskommune finansierer prosjektet med inntil kr. 1 mill. pr år fra regionalutviklingsmidler for 2009 og 2010. For 2008 settes det av kr. 500 000,-. Det søkes i tillegg finansiering til ulike tiltak fra andre kilder. Det forutsettes at Innovasjon Norge finansierer entreprenørskapstiltak for ungdom forankret i Innovasjon Norges handlingsplan.

Vadsø, 15. februar 2008

Tom Mikalsen
Fylkesrådmann

Tore Gundersen

